

Hielbot scannen

Waarom ingewikkeld doen en bij de huisarts om een verwijsbrief vragen voor het ziekenhuis als je botontkalking ook gewoon kunt laten opsporen bij de plaatselijke drogist, de fitnessclub, de chiropractor of de 50-plus-speciaalzaak? Commerciële bedrijven organiseren overal in Nederland 'botscandagen' waar ouderen voor zo'n 40 euro terecht kunnen. Even de schoen uit, de voet in de hielbotscanner plaatsen, en het resultaat wordt uitgeprint.

Dat is een stuk simpeler dan het gebruikelijke onderzoek in een DEXA-scanner, die met röntgenstraling de botdichtheid meet in heup en wervels. De bedrijven melden dat de hielbotscanner een precisie heeft van ruim 90 procent. OsteoControl laat de metingen verrichten door 'natuurgeneeskundig therapeuten', met als gevolg dat veel zorgverzekeraars die vergoeden, onder de noemer van alternatieve geneeswijze.

Volgens Paul Lips, hoogleraar endocrinologie aan het Vumc en gespecialiseerd in de diagnostiek en behandeling van osteoporose, is de waarde van een hielbotmeting voor het vaststellen van osteoporose beperkt. 'Zo'n meting zegt wel iets over het risico van botbreuken bij mensen ouder dan 65, maar daarvoor wordt die scanner nu juist niet gebruikt.' Hielbotscanners maken geen echo, maar meten de doorlaatbaarheid van de hiel voor ultrageluid, legt hij uit. 'Dat zegt iets over de hoeveelheid en de elasticiteit van het bot, maar heeft een matige correlatie met de botdichtheid.'

Twee jaar geleden publiceerde *Huisarts en Wetenschap* een meta-analyse van 25 internationale studies waarin de uitkomsten van hielbotmetingen en DEXA-scans werden vergeleken. Conclusie: de hielbotscanner is onnauwkeurig en opent de deur voor over- en onderbehandeling. Van iedere honderd gescreende vrouwen zouden er 32 onnodig medicijnen krijgen en vijf ten onrechte geen behandeling.

Hielbotscanner

Claim: spoort botontkalking op.

Werkt het? Apparaat is volgens experts onnauwkeurig en kan leiden tot verkeerde behandeling.

De Osteoporose Stichting heeft bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg melding gemaakt van de commerciële botmetingen, aldus een woordvoester. De stichting hoort verhalen over meetdagen waar praktisch alle deelnemers (beginnende) botontkalking blijken te hebben, waarna ze soms dure voedingssupplementen krijgen aangesmeerd. Die bevatten silicium, dat de botvorming zou stimuleren. Prof. Lips zegt dat daarvoor geen aanwijzingen bestaan.

De Inspectie noemt het 'ongewenst' dat hielbotmetingen op grote schaal worden aangeboden. 'Je kunt je afvragen of er sprake is van gefundeerd medisch handelen', zegt een woordvoester. 'Gezien de discussie onder medici over nut en noodzaak van botmetingen zou screening op osteoporose alleen moeten plaatsvinden onder strikt gereguleerde condities.' Voor de scandagen blijkt geen vergunning nodig: het gaat weliswaar om bevolkingsonderzoek, maar er wordt geen ioniserende straling gebruikt. De inspectie staat gezien 'het lage risicoprofiel' niet te trappelen om op te treden.

De inspectie staat gezien 'het lage risicoprofiel' niet te trappelen om op te treden.

Ellen de Visser

